WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
WYDZIAŁ LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW

WYDZIAŁ LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY

KIERUNEK FIZJOTERAPIA

WYTYCZNE DO REALIZACJI PRAC MAGISTERSKICH

na kierunku Fizjoterapia

Autorzy opracowania

dr n. med. Jakub Stolarski
dr n. med. i n. o zdr. Karolina Krzysztoń
dr hab. n. o zdr. Dariusz Boguszewski

Warszawa 2026

I GŁÓWNE ZASADY REALIZACJI PRAC MAGISTERSKICH

Wytyczne określają zasady przygotowania, strukturę i sposób redagowania pracy magisterskiej na kierunku Fizjoterapia. Stosuje się je łącznie z obowiązującym Regulaminem Studiów WUM, zasadami dyplomowania ogłaszanymi przez Wydział Lekarsko-Stomatologiczny oraz wymaganiami Komisji Bioetycznej WUM. Terminy, formularze i sposób złożenia pracy należy każdorazowo sprawdzić w aktualnych komunikatach dziekanatu.

Promotor i recenzent

Promotorem pracy magisterskiej może być uprawniony nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Dziekan może upoważnić do kierowania pracą osobę spoza WUM posiadającą co najmniej stopień doktora, za jej zgodą.

Recenzentem pracy magisterskiej może być uprawniony nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień doktora, którego kompetencje odpowiadają tematyce ocenianej pracy. Odpowiednie wymagania stosuje się także do recenzenta spoza WUM, upoważnionego przez Dziekana.

Temat pracy należy ustalić nie później niż rok przed terminem ukończenia studiów. Promotor zatwierdza pracę, a jej oceny dokonuje recenzent. Warunkami dopuszczenia do egzaminu dyplomowego są osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych programem studiów, pozytywny wynik weryfikacji antyplagiatowej oraz co najmniej dostateczna ocena pracy.

Tematyka i rodzaje prac

Praca powinna dotyczyć przede wszystkim fizjoterapii: diagnostyki funkcjonalnej, metod postępowania fizjoterapeutycznego, prozdrowotnej aktywności ruchowej lub sportu osób z niepełnosprawnościami. Zagadnienia lekarskie i treningowe mogą stanowić kontekst, ale nie powinny zastępować zasadniczej problematyki fizjoterapeutycznej.

Prace oryginalne opierają się na analizie danych badawczych z jasno określonym własnym wkładem autora. Mogą obejmować badania prospektywne lub retrospektywne, ilościowe, jakościowe lub mieszane. Charakter badania i pochodzenie danych należy dokładnie opisać.

Prace przeglądowe przedstawiają krytyczną analizę aktualnego piśmiennictwa polskiego i zagranicznego, stan wiedzy, kontrowersje oraz nierozwiązane problemy. Dobór źródeł należy uzasadnić; publikacje z ostatnich 5–10 lat uzupełnia się starszymi pracami, jeśli pozostają istotne dla tematu.

Studia przypadków obejmują opis i analizę diagnostyki oraz postępowania fizjoterapeutycznego u 1–3 pacjentów, ocenę wyników i dyskusję opartą na aktualnym piśmiennictwie. Wnioski muszą uwzględniać ograniczoną możliwość uogólniania obserwacji.

Jakość metodologiczna i zasady etyczne

Ocenie podlegają: dopasowanie metod do celu, dobór narzędzi i próby, kontrola błędów, rzetelność analizy, interpretacja, omówienie ograniczeń i samodzielność autora. Uwzględnia się również zgodność treści z tematem, kompletność i logiczny układ rozdziałów oraz podrozdziałów, spójność celów, metod i wniosków, dobór i wykorzystanie piśmiennictwa oraz poprawność językową i formalną. Zakres i szczegółowość poszczególnych części powinny odpowiadać rodzajowi pracy oraz przyjętemu projektowi badania. Recenzent ocenia także, czy praca wnosi nowe ujęcie problemu, i wskazuje możliwości jej wykorzystania. Recenzję sporządza się na obowiązującym formularzu wydziałowym.

Badania realizowane w ramach pracy magisterskiej jako element procesu dydaktycznego nie wymagają zgłoszenia do Komisji Bioetycznej WUM ani uzyskania jej opinii, o ile nie noszą znamion eksperymentu medycznego.

W przypadku badań ankietowych lub retrospektywnych, których wyniki mają być wykorzystane poza procesem dydaktycznym, np. w publikacji naukowej, student w porozumieniu z promotorem może zgłosić badanie do wiadomości Komisji i wystąpić o stosowne oświadczenie. Jest ono wystawiane na nazwisko opiekuna pracy będącego pracownikiem WUM. Sam zamiar publikacji nie wprowadza ogólnego obowiązku zgłoszenia; należy jednak uwzględnić wymagania wybranego czasopisma.

Jeżeli projekt ma znamiona eksperymentu medycznego, przed rozpoczęciem badania konieczne jest uzyskanie pozytywnej opinii Komisji oraz spełnienie pozostałych wymogów prawnych, w tym dotyczących ubezpieczenia OC. Wniosek dotyczący pracy magisterskiej składa opiekun pracy; zgodnie z zasadami Komisji WUM opinię dotyczącą eksperymentu wystawia się dla lekarza lub lekarza dentysty.

Charakter badania i zasady jego prowadzenia ustala promotor ze studentem przed rozpoczęciem badań. Wątpliwości dotyczące kwalifikacji projektu promotor wyjaśnia z Komisją.

Osoba zapraszana do badania otrzymuje informację o celu, przebiegu, ryzyku, wykorzystaniu danych i dobrowolności udziału oraz wyraża świadomą zgodę w formie właściwej dla badania. Odmowa nie może pogarszać jej sytuacji ani dostępu do świadczeń. W anonimowej ankiecie informacja wstępna może określać, że jej dobrowolne wypełnienie oznacza zgodę na wykorzystanie zanonimizowanych odpowiedzi.

Dostęp do dokumentacji medycznej i wykorzystanie danych wymagają odpowiedniej podstawy prawnej oraz uzgodnień z podmiotem udostępniającym dane. Zgoda na udział w badaniu nie zastępuje tych ustaleń. Należy ograniczyć zakres danych, zabezpieczyć ich przechowywanie i dostęp, a w pracy usunąć informacje umożliwiające identyfikację. Zakodowanie danych z zachowaniem klucza identyfikacyjnego nie jest pełną anonimizacją.

W studium przypadku należy uzyskać zgodę pacjenta na wykorzystanie opisu w pracy. Rozpoznawalne zdjęcia lub inne materiały identyfikujące osobę wymagają odrębnej, udokumentowanej zgody na ich wykorzystanie i udostępnienie w określonym zakresie. W załącznikach zamieszcza się niewypełnione wzory zgód, a nie podpisane dokumenty pacjentów.

II STRUKTURA PRACY

Układ pracy dostosowuje się do jej rodzaju w uzgodnieniu z promotorem, zachowując elementy wymagane przez dziekanat. Zalecana kolejność części jest następująca:

1. Strona tytułowa. Zgodna z aktualnym wzorem wydziałowym; wzór z neutralnymi polami zamieszczono w załączniku do tych wytycznych. Odwrotną stronę pozostawia się pustą.

2. Streszczenie w języku polskim. Do 250 słów, z wyodrębnionymi częściami: wprowadzenie, cel pracy, materiał i metody, wyniki, wnioski. Układ dostosowuje się do przeglądu lub studium przypadku. Pod streszczeniem zamieszcza się co najmniej 7 słów lub fraz kluczowych trafnie opisujących temat. Mogą one występować także w tytule.

3. Streszczenie w języku angielskim. Odpowiada merytorycznie wersji polskiej, obejmuje analogiczne części i angielskie odpowiedniki słów kluczowych; do 250 słów.

4. Spis treści. Obejmuje rozdziały, podrozdziały oraz końcowe części pracy z aktualnymi numerami stron. Zaleca się automatyczny spis oparty na stylach nagłówków.

5. Wykaz skrótów. Z objaśnieniami, jeśli jest potrzebny. Każdy skrót należy także rozwinąć przy pierwszym użyciu w tekście.

6. Zasadniczy tekst pracy. Wprowadzenie, cel, materiał i metody, wyniki, dyskusja oraz wnioski, z odpowiednimi modyfikacjami dla rodzaju pracy.

7. Piśmiennictwo. Wyłącznie źródła przywołane w pracy, uporządkowane według pierwszego cytowania, zgodnie ze stylem Vancouver.

8. Spisy tabel i rycin. Jeśli występują w pracy; z numerami, tytułami i stronami. Odrębny wykaz aktów prawnych dodaje się tylko w razie potrzeby.

9. Załączniki. W miarę potrzeby: wzory narzędzi, informacja dla uczestnika, niewypełniony formularz zgody, dodatkowe zestawienia lub szczegóły analiz. Materiały muszą być pozbawione danych identyfikujących uczestników.

Strona z podziękowaniami jest opcjonalna; można ją zamieścić przed spisem treści. Streszczenia i strony wstępne nie mają widocznych numerów.

Wprowadzenie i cel pracy

Wprowadzenie przedstawia problem, najważniejsze definicje, aktualny stan wiedzy oraz uzasadnienie tematu. Cel pracy i pytania badawcze należy sformułować jasno; hipotezy zamieszcza się wtedy, gdy uzasadnia je przyjęty schemat badania. Cel powinien być możliwy do zrealizowania za pomocą opisanych metod.

Materiał i metody

Opis powinien umożliwiać odtworzenie postępowania. Należy wskazać rodzaj projektu, miejsce i okres realizacji, kryteria włączenia i wyłączenia, sposób doboru i liczebność próby z uzasadnieniem, narzędzia i ich właściwości, przebieg badania oraz sposób analizy danych. Metody statystyczne dobiera się do pytań i rodzaju danych; w badaniach jakościowych opisuje się metodę analizy jakościowej.

W podrozdziale dotyczącym etyki opisuje się zasady uzyskiwania zgody uczestników i ochrony danych, odpowiednio do rodzaju pracy. Jeżeli uzyskano opinię lub oświadczenie Komisji Bioetycznej, podaje się numer i datę dokumentu. W badaniu dydaktycznym niewymagającym opiniowania wystarczy wskazać jego nieeksperymentalny charakter.

W pracy przeglądowej rozdział metodologiczny określa rodzaj przeglądu, wykorzystane bazy i inne źródła, daty wyszukiwania, słowa kluczowe i sposób ich łączenia, ograniczenia wyszukiwania, kryteria włączenia i wyłączenia publikacji, przebieg selekcji oraz sposób analizy i syntezy wyników. Należy podać liczbę publikacji włączonych do analizy. W przeglądzie systematycznym dodatkowo dokumentuje się pełne strategie wyszukiwania, przyczyny wykluczeń na odpowiednim etapie oraz ocenę jakości lub ryzyka błędu w badaniach.

W studium przypadku opis obejmuje istotne dane kliniczne i funkcjonalne, przebieg postępowania, zastosowane narzędzia oceny, harmonogram pomiarów i uzasadnienie doboru metod. Należy oddzielić czynności wykonane przez autora od informacji pochodzących z dokumentacji lub uzyskanych od innych osób.

Wyniki

Wyniki przedstawia się w kolejności odpowiadającej pytaniom badawczym, w tekście, tabelach lub na rycinach. Nie należy powielać pełnych zestawów danych w kilku formach; w tekście można wskazać najważniejsze obserwacje z tabel i rycin. Interpretację i porównania z piśmiennictwem pozostawia się do dyskusji.

W pracy przeglądowej wynikami są uporządkowana charakterystyka i synteza analizowanych publikacji. W studium przypadku przedstawia się przebieg postępowania oraz zmiany stanu pacjenta, uwzględniając wyniki pomiarów i istotne zdarzenia.

Dyskusja i wnioski

Dyskusja obejmuje interpretację wyników w świetle aktualnego piśmiennictwa, ocenę zgodności i rozbieżności z innymi badaniami, ograniczenia własnej pracy, znaczenie praktyczne oraz możliwe kierunki dalszych badań. W przeglądzie należy omówić także ograniczenia wyszukiwania i dostępnych dowodów.

Wnioski odpowiadają na cel i pytania badawcze oraz wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej analizy. Nie są powtórzeniem wartości liczbowych z rozdziału wynikowego. Ich zakres nie może wykraczać poza możliwości zastosowanych metod; w szczególności samo współwystępowanie zjawisk nie dowodzi związku przyczynowego.

III ZASADY REDAKCYJNE

Format i układ tekstu

Pracę przygotowuje się w formacie A4, w edytorze umożliwiającym zapis do DOC/DOCX i PDF. Wydruk jest dwustronny. Marginesy górny, dolny i zewnętrzny wynoszą 2,5 cm, a wewnętrzny 3,5 cm, łącznie z 1 cm przeznaczonym na oprawę; należy stosować marginesy lustrzane.

Tekst zasadniczy: Times New Roman, 12 pkt, interlinia 1,5, wyrównanie do obu marginesów, wcięcie pierwszego wiersza akapitu 1,25 cm i odstęp po akapicie 6 pkt. Nie należy wyrównywać tekstu wielokrotnymi spacjami ani tworzyć odstępów pustymi wierszami.

Rozdziały główne rozpoczyna się na nowej stronie i numeruje kolejno: 1, 2, 3. Podrozdziały oznacza się: 1.1, 1.2, 1.3. Dla rozdziałów stosuje się styl Nagłówek 1, a dla podrozdziałów Nagłówek 2; oba w Times New Roman 14 pkt, pogrubione, z odstępem 6 pkt przed i po. Podrozdział nie wymaga nowej strony.

Strony liczy się od tytułowej, a widoczną numerację arabską umieszcza się od Wprowadzenia, na dole pośrodku. Numer pierwszej strony Wprowadzenia wynika z rzeczywistej liczby stron wstępnych, także po dodaniu streszczenia angielskiego. Przy składaniu pracy należy zachować układ wymagany przez dziekanat.

Objętość pracy powinna odpowiadać zakresowi tematu, bez zbędnych powtórzeń. Całość pracy, łącznie z piśmiennictwem i załącznikami, nie może przekraczać 90 stron.

Tabele i ryciny

Tabele i ryciny numeruje się oddzielnie, kolejno według pierwszego przywołania w tekście: Tabela 1, Tabela 2 oraz Rycina 1, Rycina 2. Do każdej należy odwołać się w tekście. Wykresy, schematy i fotografie traktuje się jako ryciny. Tytuł tabeli umieszcza się nad nią, podpis ryciny pod nią; stosuje się Times New Roman 11 pkt.

Tytuły i podpisy powinny umożliwiać zrozumienie materiału bez poszukiwania podstawowych informacji w tekście. Należy objaśnić skróty, symbole, jednostki i oznaczenia statystyczne. Przy materiale własnym wskazuje się autorstwo, a przy przejętym lub opracowanym na podstawie innego źródła podaje się odsyłacz do piśmiennictwa i odpowiednią informację o pochodzeniu.

Samo podanie źródła nie zastępuje wymaganej zgody lub licencji na wykorzystanie materiału. Przed zamieszczeniem cudzej tabeli, ryciny, kwestionariusza lub fotografii należy sprawdzić warunki korzystania. Zdjęcia pacjentów muszą dodatkowo spełniać wymagania ochrony tożsamości i zgody opisane w części I.

Samodzielność i przygotowanie do złożenia

Autor odpowiada za samodzielność i rzetelność pracy, zgodność cytowań ze źródłami oraz poszanowanie praw autorskich. Przed złożeniem należy sprawdzić kompletność tekstu, zgodność numeracji i spisów, wynik procedury antyplagiatowej oraz wymagane podpisy i oświadczenia. Aktualny wykaz dokumentów, formatów plików i terminów publikuje dziekanat w zakładce Dyplomowanie.

Piśmiennictwo w stylu Vancouver

Stosuje się numerowany styl Vancouver oparty na zaleceniach NLM, w polskiej adaptacji opisanej poniżej. Źródło otrzymuje numer przy pierwszym cytowaniu; kolejne odwołania zachowują ten sam numer. W tekście stosuje się nawiasy kwadratowe, np. [2], [2, 3, 7] lub [2–5]. Spisu nie układa się alfabetycznie.

Nazwiska poprzedzają inicjały imion bez kropek. Dla maksymalnie sześciu autorów podaje się wszystkich, a przy większej liczbie pierwszych sześciu i „et al.”. Redaktorów książki oznacza się „redaktorzy”, a rozdział rozpoczyna nazwiskami jego autorów. Tytuły czasopism skraca się według NLM; gdy brak ustalonego skrótu, podaje się pełną nazwę. Należy zachować oryginalne tytuły publikacji.

DOI jest trwałym identyfikatorem publikacji; zapisuje się go jako „doi:10.…”. Nie zastępuje tytułu ani danych wydawniczych. Dla artykułu z DOI nie trzeba dodawać adresu strony wydawcy. Dla strony internetowej podaje się autora lub instytucję, tytuł, oznaczenie [Internet], dane wydawnicze, datę dostępu i URL. Nie dopisuje się nieznanej daty publikacji; stosuje się oznaczenie „[data nieznana]”.

Poniższe przykłady pokazują format opisu, a ich numeracja ma charakter ilustracyjny. Dane należy sprawdzać w publikacji, katalogu bibliotecznym lub bazie wydawcy. Nie cytuje się strony księgarni zamiast książki, z której rzeczywiście korzystano.

Artykuł w czasopiśmie

1. Hung BL, Sun CY, Chang NJ, Chang WD. Effects of different Kinesio-Taping applications for delayed onset muscle soreness after high-intensity interval training exercise: a randomized controlled trial. Evid Based Complement Alternat Med. 2021;2021:6676967. doi:10.1155/2021/6676967.

Rozdział w książce

2. Krawczyk M. Badanie fizjoterapeutyczne chorego po uszkodzeniu układu nerwowego. Wybrane problemy. W: Domitrz I, Cegielska J, Stolarski J, redaktorzy. Neurologia. Podręcznik dla studentów fizjoterapii. T. 1. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2023. s. 96–101.

Książka pod redakcją

3. Domitrz I, Cegielska J, Stolarski J, redaktorzy. Neurologia. Podręcznik dla studentów fizjoterapii. T. 1. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2023.

Strona internetowa

4. Komisja Bioetyczna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Informacje [Internet]. Warszawa: Warszawski Uniwersytet Medyczny; [data nieznana] [cytowane 1 października 2026]. Dostępne na: https://komisja-bioetyczna.wum.edu.pl/informacje

IV DOKUMENTY POWIĄZANE I ŹRÓDŁA ZASAD

Poniższe dokumenty służą sprawdzeniu aktualnych wymagań. Przepisy prawa, Regulamin Studiów WUM oraz właściwe decyzje władz Uczelni mają pierwszeństwo przed niniejszymi wytycznymi. Daty i formularze administracyjne należy sprawdzać bezpośrednio przed złożeniem pracy.

Regulamin Studiów WUM – uchwała nr 23/2026 Senatu WUM z 20 kwietnia 2026 r., obowiązująca od 1 października 2026 r.; w szczególności §§ 37–40.
https://bip.wum.edu.pl/artykul/regulamin-studiow-1

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny WUM – Dyplomowanie: komplet dokumentów na rok 2025/2026, wzór strony tytułowej i oświadczenia; kolejne komunikaty należy sprawdzać na tej samej stronie.
https://wls.wum.edu.pl/node/1089

Komisja Bioetyczna WUM – Informacje: kwalifikacja badań studenckich, opinie i oświadczenia, odpowiedzialność promotora.
https://komisja-bioetyczna.wum.edu.pl/informacje

Komisja Bioetyczna WUM – Badania ankietowe: warunki uproszczonego zgłoszenia i dokumentacja.
https://komisja-bioetyczna.wum.edu.pl/badania-ankietowe

Komisja Bioetyczna WUM – Informacja dla Pacjenta: zakres informacji i formularz świadomej zgody dla eksperymentu medycznego.
https://komisja-bioetyczna.wum.edu.pl/informacja-dla-pacjenta

National Library of Medicine – Samples of Formatted References for Authors of Journal Articles; przykłady opisów Vancouver i odsyłacz do Citing Medicine.
https://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html

ICMJE – Protection of Research Participants: ochrona tożsamości oraz zgoda na publikację informacji i materiałów identyfikujących pacjenta.
https://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/protection-of-research-participants.html

Urząd Ochrony Danych Osobowych – stanowisko dotyczące ochrony i anonimizacji danych medycznych.
https://www.uodo.gov.pl/pl/138/3880

Stan weryfikacji dokumentów internetowych: 1 października 2026 r.

Załącznik na kolejnej stronie: wzór strony tytułowej pracy magisterskiej. Pola w nawiasach kwadratowych należy zastąpić właściwymi danymi. Rok odpowiada terminowi złożenia pracy.

Informacja o wykorzystaniu AI

Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano ChatGPT do analizy materiałów źródłowych, przygotowania propozycji zapisów i redakcji tekstu. Za weryfikację merytoryczną i ostateczną treść dokumentu odpowiadają autorzy opracowania.

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW

WYDZIAŁ LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY

KIERUNEK FIZJOTERAPIA

[Imię i nazwisko autora]

Nr albumu [numer]

[Tytuł pracy magisterskiej]

Praca na stopień magistra
kierunku Fizjoterapia
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Praca napisana pod kierunkiem:

[stopień lub tytuł naukowy, imię i nazwisko]

[nazwa jednostki]

Warszawa [rok]